

**Vysoká škola technická a ekonomická
v Českých Budějovicích**
Ústav technicko – technologický

Analýza zkušebních postupů zkoušek asfaltových pásů dle evropských a českých norem

Autor diplomové práce : Bc. Martin Termer

Vedoucí diplomové práce : Ing. Jan Plachý, Ph.D.

Oponent diplomové práce: Ing. Jana Hubálovská

České Budějovice, červen 2019

Obsah

- Rozsah práce
- Očekávaný přínos práce
- Vlastní práce
- Poznátky
- Doporučení
- Závěr

Rozsah práce

- Vybrané zkoušky dle **ČSN 73 0605-1**
- Teoretická analýza zkušebních postupů
- Praktické zkoušky na asfaltových páslech

Očekávaný přínos práce

- Optimalizace jednotlivých zkušebních postupů z hlediska času trvání zkoušek

Vlastní práce

Normy

- **ČSN 73 0605-1** (2014) :
Hydroizolace staveb – Povlakové hydroizolace – Požadavky na použití asfaltových pásů
- **ČSN 50 3602** (1967) :
Zkoušení krytinových a izolačních materiálů v rolích

Dostupné vzorky AP

- Vzorky HVZ: (str.1-6)

Modifikované SBS AP s PES vložkou a hrubozrnným posypem

- Statistické měření:

Modifikovaný SBS AP s PES vložkou a jemnozrnným posypem

Rozvržení zkušebních těles

Obrázek 7: Rozdělení zkušebního pásu pro jednotlivé zkoušky

ČSN 50 3602

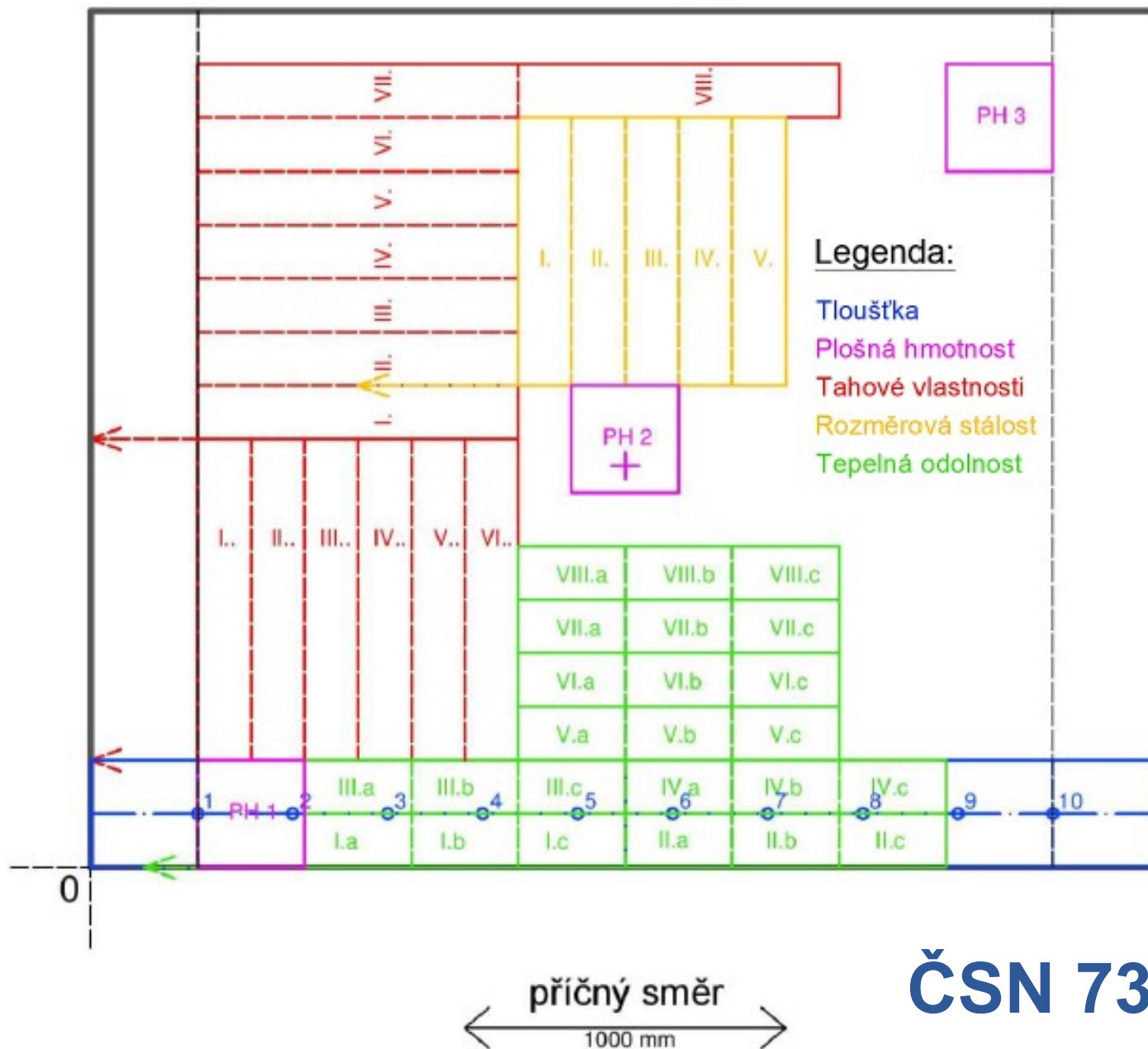
Vzorek č.:	Zkouška
1	tržné zatížení podélné
2	tržné zatížení příčné
3	ohebnost při 20 °C
4	ohebnost při 4 °C
5	stálost za tepla
6	nasákavost vodou
7	nepropustnost
8	nepropustnost-kruh
9	jakost impregnace
10	extrakce A
11	extrakce B

Obrázek 5: Rozvržení zkušebních těles na vzorcích HVZ 3, 4 a 7 pro příslušné zkoušky

(str.7,8)

podélný směr
800 mm

ČSN 73 0605-1

Rozvržení zkušebních těles

- Vhodné doplnění normy ČSN 73 0605-1 o přílohu E
  - > Klad zkušebních těles v ploše AP

Analýza zkušebních postupů a praktické zkoušky

- Posuzováno 7 zkušebních metodik:

ČSN EN 12311-1 Tahové vlastnosti	ČSN EN 1849-1 Tloušťka	ČSN EN 1849-1 Plošná hmotnost	ČSN EN 1107-1 Rozměrová stálost

ČSN EN 1110 Tepelná odolnost	ČSN 73 0605-1 příloha D Extrakce	ČSN EN 1427 Bod měknutí

Analýza zkušebních postupů a praktické zkoušky

Struktura:

1. Označení normy, číslo, název, předmět normy
2. Podstata zkoušky
- 3. Zkušební zařízení**
- 4. Odběr vzorků**
- 5. Příprava zkušebních těles**
- 6. Zkušební postup**
- 7. Záznam, hodnocení a přesnost výsledků**
8. Protokol o zkoušce

Zkušební metodiky

ČSN EN 12311-1

Stanovení tahových vlastností

Analýza

- Rozdílný výklad vůči ČSN 50 3602 (odběr ZT, L_0 , vyloučení zkoušky)
- Doporučuji odebrat min. 6 ks ZT

ČSN EN 12311-1

Stanovení tahových vlastností

Praktické zkoušení (str.9-13)

- HVZ měření:
- Odchylka $L_0 = 205$ mm
- Statistické měření:
- Vztah pro přepočítání hodnot pro $L_0 = 200$ mm
- Vztah pro přepočítání hodnot pro $L_0 = X$ mm

ČSN EN 12311-1

Stanovení tahových vlastností

Praktické zkoušení

Statistické měření:

- $L_0 = 50 \text{ mm}, 200, 400 \text{ mm}$
- 120 platných zkoušek
- Nalezena rovnice pro přepočet na $L_0 = 200 \text{ mm}$ a $L_0 = X \text{ mm}$
- Přepočteny výsledky pro HVZ měření
- **Využití pro praxi?**

ČSN EN 1849-1

Stanovení tloušťky

Analýza

- Nespecifikované měřidlo (min. plocha čelistí, min. přítlak, doba trvání přítlaku)
- Neuvedena relativní vlhkost prostředí (doporučeno převzít údaj z části PH)

ČSN EN 1849-1

Stanovení tloušťky

Praktické zkoušení (HVZ + ST) (str.17-19)

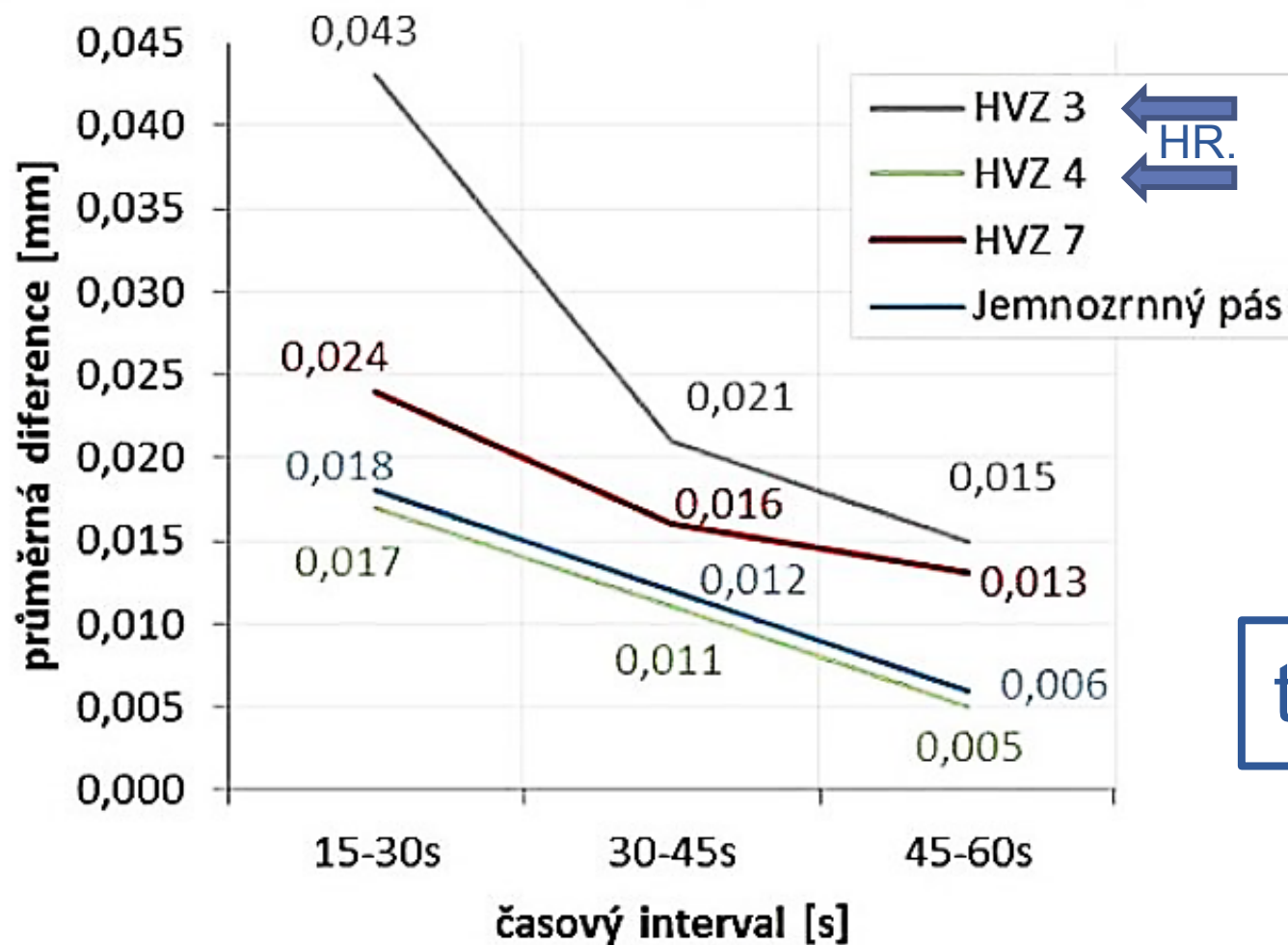
- Zkoumání vlivu doby přitlaku, stanoveny intervaly 15, 30, 45 a 60 s
- Fixované měřicí zařízení (obr. 32)
- Měřeny vzorky HVZ i ST
- Norma zaokr. výsledek na přesnost 0,1 mm
- Významné pro přesnost 0,01 mm

ČSN EN 1849-1

Stanovení tloušťky

Graf 4: graf zachycující diferenci v čase vypočtenou jako průměr z deseti měření pro příslušný časový interval

$$t_{\text{opt}} = 45-60 \text{ s}$$

III.

ČSN EN 1849-1

Stanovení plošné hmotnosti

Analýza a praktické zkoušky (str.14-16)

- Místo odběru krajních ZT není jasně určeno
- Respektovat přesnost MZ 0,01 g
a nezaokrouhlovat hodnoty na 0,1 g
- Doporučena ověřovací zkouška $m_1+m_2+m_3$
> Optimalizace zkušebního postupu

ČSN EN 1107-1

Stanovení rozměrové stálosti

Analýza

- Nesp. tvar měřících bodů a čelistí
- Neuv. r. v. prostředí během přípravy ZT
- Blíže nesp. adhezivo
- Nejasný důvod značení L_0 na ZT v případě optické metody

ČSN EN 1107-1

Stanovení rozměrové stálosti

Praktické zkoušení – mech. m. (str.20-19)

- Otázka 1 – průběžné zaokrouhlení
(dáno 0,05 mm, zkoušeno 0,01 mm)
> Minimální vliv na výsledek (str.52 od.3)
- Otázka 2 – výsledné zaokrouhlení
(dáno 0,1 mm, zkoušeno 0,01 mm)
> Minimální vliv na výsledek (str.52 od.4)

ČSN EN 1110

Stanovení tepelné odolnosti

Analýza a praktické zkoušky

- Blíže nesp. posuvné měřidlo s př. 0,1 mm
- Nespecifikován způsob odběru ZT
(má vliv na kolmost hran, $\Delta x \leq 2$ mm)
- Nespecifikován podklad pro chladnutí
(důležitá je separace od podkladu)

V.

ČSN EN 1110

Stanovení tepelné odolnosti

Analýza a praktické zkoušky (str.30-43)

- Nespecifikován způsob měření!
- Dop. měření ze 2 stran, 3x z každé strany
- Nespecifikována přesnost měření!
(pouze měřicího přístroje 0,1 mm)
- Dop. přesnost měřicího přístroje 0,01 mm
- Nesp. podklad pro měření (doplnění)
- > Dop. rozvinout kap. metodiky měření

ČSN EN 1110

Stanovení tepelné odolnosti

Praktické zkoušky

- Zahřívání 120 min. + chladnutí 120 min.
  - 32 ks ST ZT (obr. 77)
  - Stanoveny intervaly 30, 60, 90, 120 min.
- > Dobu chladnutí ZT lze zkrátit
o 90 minut (s.62)

ČSN 73 0605-1

Stanovení množství asfaltové hmoty

- **Stanoveno v příloze D**
- Blíže nesp. patrony
- Neuvedena teplota rozpouštědla během zk.
- Nesp. manipulace s patronami
- Nesp. přesnost měření, zaokrouhlování naměřených hodnot
- Nejednoznačná doba trvání zkoušky

ČSN 73 0605-1

Stanovení množství asfaltové hmoty

- Blíže nesp. okolnosti v prvních 30 min. sušení
- Neuvedena přesnost a případný způsob zaokrouhlování konečných výsledků
- Metodika je dle ČSN 73 0605-1 velice nejednoznačně specifikována!

ČSN 50 3602

Stanovení množství asfaltové hmoty

- Pojednává blíže o patronách
- Uvádí teplotu rozpouštědla a způsob její regulace
- Specifikuje přesnost uváděných výsledků
- Pro účel doplnění ČSN 73 0605-1 doporučuji vycházet z informací v ČSN 50 3602

ČSN EN 1427

Stanovení bodu měknutí

- Vhodně specifikovaná metodika
  - Nesp. příprava asfaltu pro odlévání kotoučků
- Pro účel doplnění ČSN EN 1427 doporučuji vycházet z informací v ČSN 50 3602

Komparace zjištěných skutečností

Předmět hodnocení	ČSN EN 12311-1 Tahové vlastnosti	ČSN EN 1849-1 Tloušťka	ČSN EN 1849-1 Plošná hmotnost	ČSN EN 1107-1 Rozměrová stálost	ČSN EN 1110 Tepelná odolnost	ČSN 73 0605-1 příloha D Extrakce	ČSN EN 1427 Bod měknutí
Poloha odběru ZT	1 Částečně def.	Definováno	2 Nejednoznačné	Definováno	Definováno	Definováno	3 Neuvedeno
Příprava ZT - teplota [°C]	23 ± 2	23 ± 2	23 ± 2	23 ± 2	23 ± 2	23 ± 2	/
Příprava ZT - vlhkost [%]	50 ± 20	4 Neuvedeno	50 ± 5	4 Neuvedeno	4 Neuvedeno	50 ± 20	/
Přesnost měřidla	/	0,01 mm	5 0,01 g	6 0,05 mm	6 0,1 mm	5 0,01 g	/
Zaokrouhlování průběžné	/	7 Neuvedeno	8 0,1 g	0,05 mm	9 Neuvedeno	10 Neuvedeno	/
Zaokrouhlování konečné	5 N a 1%	11 0,1 mm	10 g / m ²	0,1% z L ₀	Neuvedeno	Neuvedeno	/

1 – odlišnosti vůči ČSN 50 3602

2 – nejasný odběr krajních ZT

3 – doplnění viz ČSN 50 3602

4 – dop. doplnit informaci

5 – pro hmotnostní měření postačuje jeden přístroj s přesností 0,01 g

6 – doporučuji použít měřidlo s přesností 0,01 mm, elektronický typ

7 – neuvedeno, lze jen předpokládat, že je v souladu s MZ

8 – doporučeno nezaokrouhlovat a respektovat přesnost MZ 0,01 g

Komparace zjištěných skutečností

Předmět hodnocení	ČSN EN 12311-1 Tahové vlastnosti	ČSN EN 1849-1 Tloušťka	ČSN EN 1849-1 Plošná hmotnost	ČSN EN 1107-1 Rozměrová stálost	ČSN EN 1110 Tepelná odolnost	ČSN 73 0605-1 příloha D Extrakce	ČSN EN 1427 Bod měknutí
Poloha odběru ZT	1 Částečně def.	Definováno	2 Nejednoznačné	Definováno	Definováno	Definováno	3 Neuvedeno
Příprava ZT - teplota [°C]	23 ± 2	23 ± 2	23 ± 2	23 ± 2	23 ± 2	23 ± 2	/
Příprava ZT - vlhkost [%]	50 ± 20	4 Neuvedeno	50 ± 5	4 Neuvedeno	4 Neuvedeno	50 ± 20	/
Přesnost měřidla	/	0,01 mm	5 0,01 g	6 0,05 mm	6 0,1 mm	5 0,01 g	/
Zaokrouhlování průběžné	/	7 Neuvedeno	8 0,1 g	0,05 mm	9 Neuvedeno	10 Neuvedeno	/
Zaokrouhlování konečné	5 N a 1%	11 0,1 mm	10 g / m ²	0,1% z L ₀	Neuvedeno	Neuvedeno	/

- 9 – lze pouze respektovat přesnost MZ, navrhuji MZ s přesností 0,01 mm
  - doporučuji 6 měření, přesnost zaokrouhlení na 0,25 mm
- 10 – doporučuji respektovat přesnost MZ 0,01 g
- 11 – význam má přesnost 0,01 mm viz praktická část

Závěr

- Práce poukazuje na nejasný výklad metodik zkušebních norem
- Výstupy z laboratorních měření mohou být využity pro lepší specifikaci a optimalizaci normových postupů
- Na základě analýzy zkušebních postupů lze práci do budoucna rozšířit o další praktické zkoušky

Závěr

Podněty pro další zkoumání:

- **ČSN EN 1849-1**: Vliv průměru čelistí na naměřenou tloušťku
- **ČSN EN 1107-1**: Použití rozdílných typů měřících čelistí a měřících bodů
- **ČSN EN 1110**: Vliv doby zahřívání ZT s ohledem na výsledek zkoušky

Děkuji za Vaši pozornost

Bc. Martin Termer